

Capri, dne 31. července 1921.

Divadlo v našem národě vždy bylo nejen ústavem zábavy, ale i mravní a národní výchovy. Tento význam může a má mítí též Slovenské národní divadlo v Bratislavě pro kulturní život Slovenska a celé republiky. Umělecké divadlo bude rozšiřovat známost naší domácí a cizí literatury a života a bude též půdou pro vzájemné poznání československé. Bratislava má a bude mítí pro nás rostoucí význam kulturní. Též blízkost k metropolím sousedních států ukládá jí reprezentační úlohu vůči cizině v oboru uměleckém, jak jí též začíná plnit na poli hospodářském, a tak přeji hodně zdaru Vaší akci.

T. G. Masaryk

DOPIS

AÚTGM, f. T. G. Masaryk, sign. L(CD)-41-VII, k. 600. Opis, strojopis.^a

Československá republika (242) 1921, č. 217, 9. 8., s. 4; President Masaryk o Slovenském národním divadle. *Lidové noviny* (29) 1921, č. 395, 9. 8., s. 3. Přetištěno: *Slovenský deník* (4) 1921, č. 179, 9. 8. MASARYK, T. G. *Cesta demokracie II.* Praha 2007, s. 73.

a – Opis byl pořízen z deníku Československá republika, 9. 8. 1921.

Pán prezident!

Matica slovenská s úprimnou radostou víta Váš návrat do republiky, a tešiac sa tomu, že pobytom na Capri vrátilo sa Vám zdravie i nové sily, dovoľuje si Vám ako svojmu vzácnemu protektorovi poslať všetko, čo vydala od svojho oživotvorenia.

Keď Vás, pán prezident, prosíme, aby ste naše vydania prijali ako dôkaz ozajstnej lásky a oddanosti,

značíme sa v hlbokej úcte

Správa Matice Slovenskej:

J[ozef] Škultéty^b
správca

Fr[antišek] Heřmanský^b
tajomník

DOPIS

AÚTGM, f. T. G. Masaryk, sign. Kor-II-33. Originál, strojopis.

a – Psáno na hlavičkovém papíře Správa Matice slovenskej.

b – Vlastnoruční podpis.

Krajinský hospodársky spolek Slovenska T. G. Masarykovi
Bratislava, 19. září 1921

/78

Bratislava, dne 19. září 1921

Pane prezidente.

Krajinský hospodársky spolek Slovenska v Bratislavě založen byl r. 1920 jako ryze hospodársko-zemědělský spolek na podkladě odborném za účelem povznesení a rozvoje polnohospodárské výroby a zemědělského průmyslu na Slovensku. Vzhledem k tomu vyloučil ze svého programu jakoukoliv činnost politickou a rovněž národnostní, neboť sleduje výlučně uvedené odborné zemědělsko-hospodárské cíle.

Jak vysoce jest uznávána činnost a význam našeho spolku po uvedené stránce v kruzích zemědělských producentů jest nejlépe patrné z toho, že přes krátkou dobu svého trvání čítá dnes 615 členů, kteří zastupují jako vlastníci či jako nájemci na 900 000 kat[astrálních] jiter půdy, připomínáme, že členové našeho spolku jsou vesměs na slovo vzatými zemědělskými odborníky s rozsáhlou praxí a po většině absolventy vyššího vzdělání zemědělského.

V důsledku slibného rozvoje a vzhledem na vytčený program směřující k povznesení zemědělské výroby a tím i k posílení hospodárství našeho mladého státu vypracovali jsme návrh svých stanov, bohužel však tyto stanovy během celého roku nebyly potvrzeny, a až nechceme přímo vysloviti svoje mínění, máme příčinu z různých zjevů se domnívati, že není zde dosti dobré vůle u povolanych činitelů pochopiti a podporovati naše snahy. Není vyloučeno, že zde hrají úlohu i momenty politického mocenství, ačkoliv z naší strany, jak již podotknuto, není nejmenšího podnětu pro jakoukoliv politickou činnost.

Jest tím naopak do značné míry brzděn jen rozvoj zemědělského podnikání, poněvadž producenti nemají dostatečné možnosti uplatňovati svoje dlouholeté zkušenosti jistě zvláštních a odlišných poměrů na Slovensku.

Dle vládního nařízení měl býti svěřen výkup obilí na Slovensku výlučně producentům a legálnimu obchodu. Přes jasnost tohoto nařízení byl však proveden jeho opak a výkup svěřen politickým stranám sestoupivším se v tzv. Centrookoperativ,¹ jehož činnost, jak jest již dnes zřejmo, nepřinese ozdravení našich hospodárských a zásobovacích poměrů.

Charakteristickým pak je, že v čelo tohoto politického výkupního syndikátu postaveni byli členové Kontrolního hospodárského spolku Slovenska, kteří jako objektivní dohlížitelé mají bděti nad prováděním zásobovacích a hospodárských nařízení.